

Kuda ide savremeno zadrugarstvo?

Parelele: svet i mi

Prof. dr Zorka Zakić, e-mail:

zakic@yahoo.com

UN i zadrugarstvo: kratak osvrt na IYC 2012

- Generalna skupština UN nije slučajno lansirala obeležavanje IYC – prethode brojna naučna istraživanja tokom četiri godine posle izbijanja globalne krize.
- Globalna kriza **2008.** godine: pokazala se kao izazov za mnoge razvojne institucije u svetu, u smislu promišljanja o novoj paradigmi održivog razvoja – nagoveštaj suprotstavljanja “**Vašingtonskom konsenzusu**”.
- **U toku 2012. godine:** po preporuci UN, uz svesrdnu podršku vlada u većini zemalja sveta osnovani su nacionalni komiteti za jačanje zadržnog pokreta.
- Održano je mnogo naučnih skupova gde dominiraju ozbiljne rasprave o prednostima koop modela održivog razvoja u funkciji prevazilaženja globalne krize.
- **Post 2012:** publikovani su brojni istraživački radovi, sa dokumentovanim argumentima o prednostima koop modela održivog razvoja (oponiranje “Vašingtonskom konsenzusu”).
- Pojava eminentnih autora istraživača globalne krize koji njeno prevazilaženje sagledavaju na poukama iz zadržnog modela (brojne publikovane stranice posvećene boljoj fleksibilnosti i racionalnosti zadržnih sistema: analizirani su detaljno primeri dobre prakse – Meksiko, Francuska, Kanada i Španije (Madrakon grupa).

Podsećanje na obeležavanje IYC u Srbiji

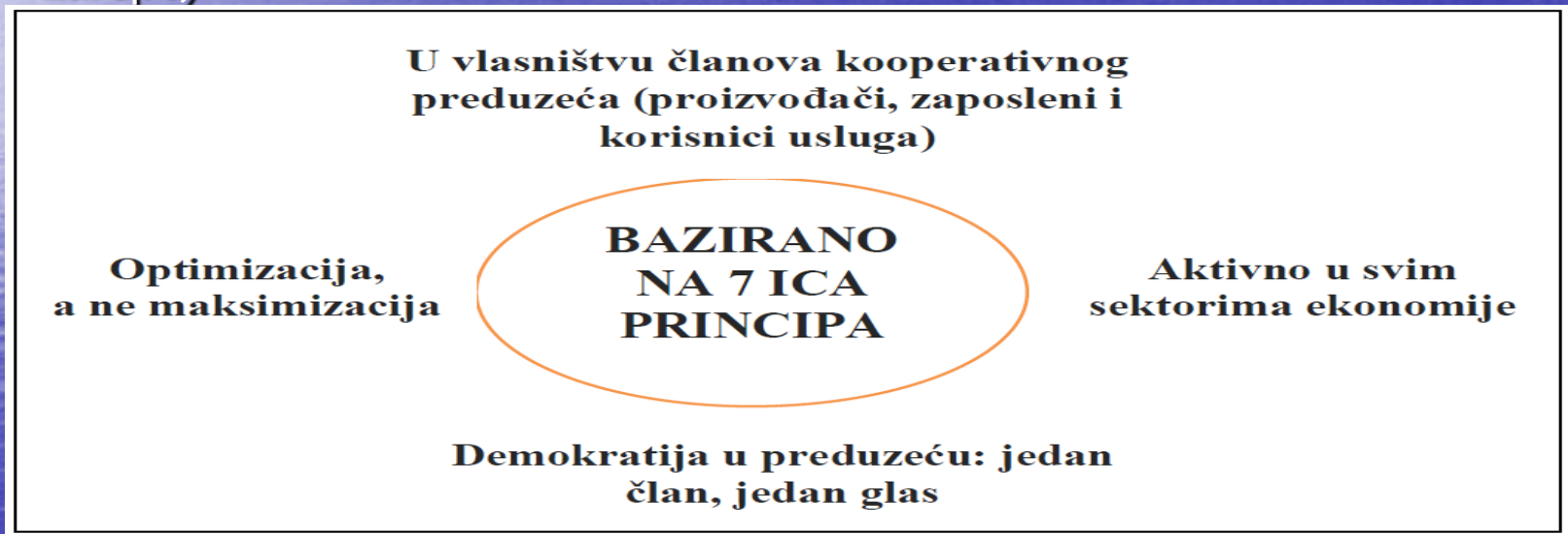
- 2012: "**nategnuto**" obeležavana.
- Zahvaljujući entuzijazmu pojedinaca formiran je **Nacionalni savet** za obeležavanje IYC bez podrške države i bez učešća postojeća dva zadružna saveza.
- Aktivnosti posvećene zadrugarstvu u Srbiji, poređene sa istim u svetu, zaista su skromne (opet, sve što je vezano za problematiku zadrugarstva delo je pojedinaca entuzijasta).
- **Post 2012...?**
- Očekuju se odgovori u toku izlaganja učesnika na skupu "Hrana za Evropu".

Šta su najupečatljiviji razlozi nazadovanja zadrugarstva u Srbiji?

- **Nedovoljna saznanja** o mogućnostima koop modela kao alternative za prevazilaženje krize u **toku tranzicije**.
- Ne prate se dovoljno savremeni trendovi u međunarodnom zadržnom pokretu.
- **Nesposobnost** ili nedostatak volje odgovornih za upravljanje zadržnim sektorom (birokratizovani zadržni savezi).
- Nepoštovanje osnovnih zadržnih principa (primer obeležavanja **Međunarodnog dana zadruga 2014**); neidentifikovana tema rasprave, održava se trećeg jula (četvrtak) umesto 5. jula (subota); ICA obeležila međunarodni dan zadruga 5. juli 2014. sa temom "Co-operative enterprises achieve sustainable development for all"
- Oni koji su po svojoj funkciji ustoličeni da usmeravaju razvoj zadrugarstva u skladu sa svetskim trendovima još uvek se vrte u krug vodeći **besmislene rasprave** o tome da li je "zadruga" sinonim za "zadržno preduzeće".

Razvijeni svet ne poznaje dilemu o sinonimu pojma "kooperativa" i "kooperativno preduzeće"

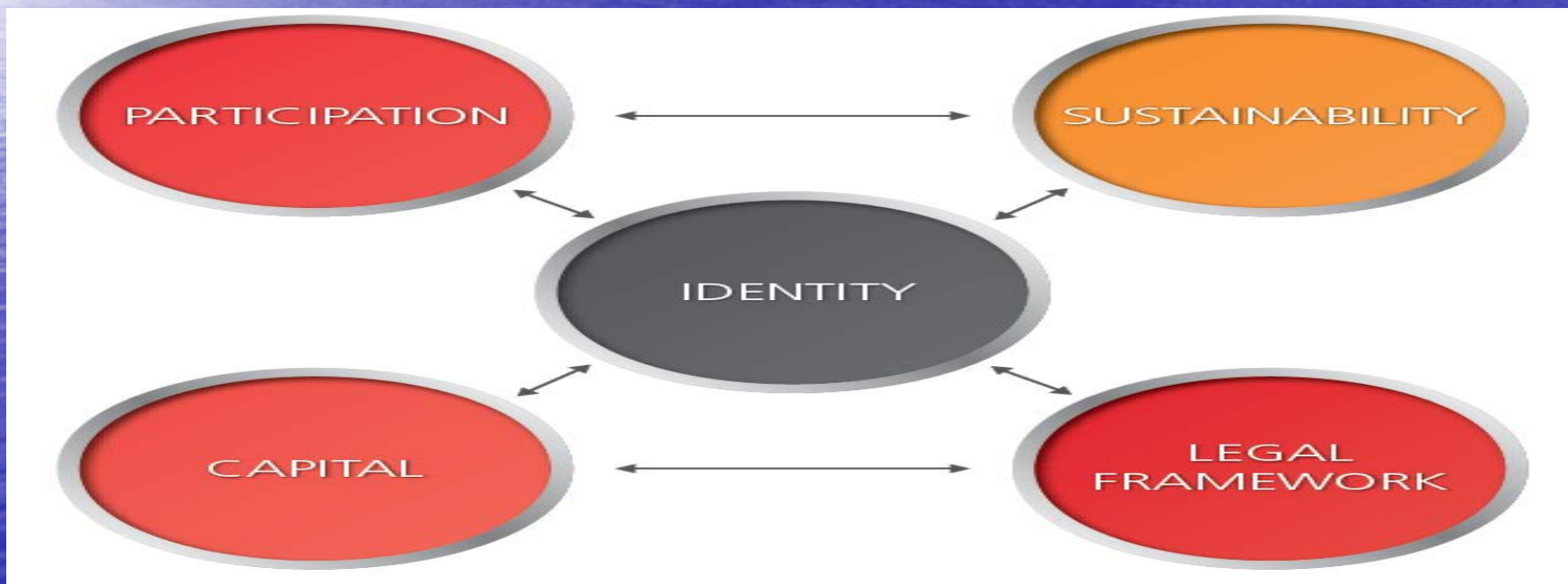
- Može konačno biti ubedljiv sledeći koncept povezanih elemenata zadružnog preduzeća koji pokazuje kako se aktuelni identitet kooperative (ICA 1995) prenosi na zadružno preduzeće (Niederlander K. 2012: Cooperatives Europe)

- Ukoliko oni kojima je nedovoljno ubedljiv ovaj koncept treba da ga iz stanja činjenica vrate u stanje hipotetičke dileme uz odgovarajuće argumente koji znače personalnu odgovornost.

U čemu je najveći značaj i doprinos obeležavanja IYC 2012?

- Utemeljene su snažne **fokusne tačke** za razvoja zadružnog sektora kao efikasnog i fleksibilnog modela za prevazilaženje globalne krize (od 2013. do 2014. publikovano je mnogo radova u svetu)
- ICA, u saradnji sa drugim razvojim institucijama, publikovala je ozbiljan strateški dokument "**Blueprint for a Cooperative Decade**" (2011-2020)
- Sadržaj "Blueprint strategy" (dokument razmatran na ICA generalnoj skupštini oktobra 2012, a finalna verzija usvojena januara 2013. kao coop vizija 2020.) sumiran je šematski u pet međusobno povezanih i preklapajućih tema (ICA Blueprint, p.4):

- Najznačajnije pitanje za nas: kako i u kojoj meri se bave ovim temama odabrani učesnici u raspravi o problemima zadrugarstva Srbije na današnjem skupu.

Zaključak ???

- Biće moguć tek nakon izlaganja svih predstavnika zadrugarstva Srbije na ovom uvaženom skupu.
- Za moje dokumentovano izvođenje ozbiljnog zaključka o tome šta se u svetu očekuje od koop modela održivog razvoja za 21. vek bio bi potreban jedan čitav semestar.
- HVALA na strpljivom slušanju moje uvodne besede.